

การลดค่าเงินปอนด์

โดย ลำตวน ม้าประเสริฐ

เป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปแล้วว่า สหราชอาณาจักรได้ประสบวิกฤตการณ์ทางด้านการเงินตลอดระยะเวลา 18 ปีที่ผ่านมา และในระยะ 3 ปีที่แล้วมา รัฐบาลของนายวิลสันได้ดำเนินการทางด้านการเงินและการเศรษฐกิจหลายอย่างเพื่อแก้ไขฐานะทางการเงินและการเศรษฐกิจของประเทศ ผลที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวก็มีใช้ว่าล้มเหลวเสียทีเดียว ทั้งนี้เพราะสามารถลดมูลค่าการค้าขายคุลยของสหราชอาณาจักรจาก 776 ล้านปอนด์ในปี 1964 มาเป็น 175 ล้านปอนด์ ในปี 1966 แต่ผลสำเร็จจากการลดคุลยการค้าเสียเปรียบดังกล่าว ยังไม่เป็นการพอเพียงสำหรับการแก้ไขฐานะทางการเงินและทางเศรษฐกิจซึ่งกำลังทรุดหนักลงทุกทีให้ฟื้นตัวขึ้นได้ ประกอบกับมีเหตุการณ์หลายด้านเกิดขึ้นในระยะนี้ จึงทำให้สหราชอาณาจักรมีความจำเป็นต้องลดค่าของเงินปอนด์ลงถึง 14.3 เปอร์เซ็นต์ในเดือนพฤศจิกายน 1967

อาจจะนำสาเหตุที่สำคัญ ๆ ซึ่งทำให้รัฐบาลของนายวิลสันต้องตัดสินใจเลือกเอาง้างการลดค่าของเงินปอนด์มาประมวลไว้ ณ ที่นี้ได้ เริ่มด้วยคุลยการค้าเสียเปรียบอันเป็นปัญหาที่หนักใจสหราชอาณาจักรมาเป็นเวลาช้านาน ในเดือนตุลาคมก่อนหน้าที่จะมีการประกาศลดค่าของเงินปอนด์นั้น ปรากฏว่าสหราชอาณาจักรมีคุลยการค้าเสียเปรียบประจำเดือนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ คือ มีมูลค่าเกือบ 300 ล้านดอลลาร์อเมริกัน ถึงแม้ว่าสหราชอาณาจักรจะได้ตระหนักถึงผลร้ายอันเกิดจากคุลยการค้าเสียเปรียบติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี และได้ใช้นโยบายเข้มงวดเข้าแก้ไขสถานการณ์แล้วก็ตามที แต่ผลที่ปรากฏก็เพียงแต่ลดจำนวนที่ขาดคุลยลงได้บ้างเท่านั้น มีสิ่งที่น่าสนใจจะพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่หลายประการประการแรก ประชาชนชาวอังกฤษสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้นความสามารถของ

ประเทศที่จะหามาชำระหนี้ค่าสินค้าได้ และที่สหราชอาณาจักรไม่สามารถขจัดปัญหาเรื่อง
 คุลยการค้าให้หมดไปได้ก็มีมูลเหตุมาจากสิ่งต่างๆ ซึ่งประเทศนั้นมีอาจควบคุมได้ อาทิเช่น
 การทำสงครามระหว่างประเทศกลุ่มอาหรับและประเทศอิสราเอล ยังผลให้พวกเขาห้าทวีปทั้ง
 หลายพากันโกรธแค้นที่สหราชอาณาจักรมิได้ให้การสนับสนุนแก่กลุ่มประเทศอาหรับในการ
 ทำสงครามกับอิสราเอล จนชั้นหัวหน้าเหล่านี้ต่างก็พร้อมใจกันถอนเงินซึ่งตนมีฝากไว้กับ
 ธนาคารที่กรุงลอนดอน อันมีจำนวนมากกว่า 100 ล้านเหรียญอเมริกัน เพื่อเอาไปฝากไว้
 เสียที่ฝรั่งเศสและสวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนั้นความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สหราชอาณาจักร
 ได้รับจากการที่อียิปต์ปิดคลองสุเอซก็คิดประมาณเป็นตัวเลขอย่างคร่าวๆ ได้สูงถึง 600
 ล้านเหรียญอเมริกันต่อปี ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการที่สหราชอาณาจักรต้องเสียค่า
 ระวางขนส่งสินค้าส่งออกสูงขึ้น ส่วนสินค้านำเข้าจำพวกเชื้อเพลิงและวัตถุดิบอื่นนั้นแล้วก็
 ต้องซื้อในราคาที่แพงขึ้นกว่าเดิม การนัดหยุดงานของกรรมกรท่าเรือในกรุงลอนดอนและ
 ลิเวอร์พูลทำให้สหราชอาณาจักรไม่สามารถส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศได้คิดเป็นมูลค่า
 สูงถึง 180 ล้านเหรียญอเมริกัน ประกอบกับการดำเนินการทางค้านเศรษฐกิจตามนโยบาย
 เข้มงวดของสหราชอาณาจักรเกิดขึ้นในขณะที่การค้าทั่วโลกกำลังอยู่ในสภาพชะงักงัน จึงทำ
 ให้สหราชอาณาจักรไม่สามารถที่จะแก้ไขภาวะการค้ากับต่างประเทศให้เข้าสู่คุลยโดยการส่ง
 สินค้าออกไปขายให้มากขึ้นได้

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศผู้ให้กำเนิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงเป็น
 ประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมก่อนประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ ครั้นมาถึง
 สมัยปัจจุบัน บรรดาเครื่องจักรและเครื่องมือทางอุตสาหกรรมต่างๆ บ้างก็มีอายุใช้งานมา
 นาน บ้างก็เป็นแบบเก่าล้าสมัย แข่งขันสู้ประเทศอุตสาหกรรมซึ่งเจริญทีหลังกว่าและมี
 เครื่องจักรและเครื่องมืออุตสาหกรรมที่ทันสมัยกว่าไม่ได้ทั้งในด้านผลิตภาพและต้นทุน การ
 ที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะดำรงฐานะทางเศรษฐกิจของตนอยู่ได้ในโลกย่อมขึ้นอยู่กับผลิต
 ภาพในการผลิตของประเทศนั้นเป็นประการสำคัญ กล่าวคือ ความสามารถของประเทศนั้น
 ในการจัดดำเนินการนำแรงงานมาใช้ร่วมกับทรัพยากรที่ประเทศนั้นมีอยู่เพื่อยังผลให้ผลิต
 สินค้าซึ่งสามารถแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่น ๆ ในตลาดโลกได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว

ประเทศนั้นจึงจะมีรายได้พอเพียงสำหรับเอาไว้อำนาจค่าสินค้านำเข้า เกือบตลอดระยะเวลา
ทุกปีภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ผลผลิตภาพในการผลิตของสหราชอาณาจักรอยู่ในระดับ
ต่ำกว่าประเทศอุตสาหกรรมซึ่งเป็นคู่แข่งทั้งหลาย ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าตั้งแต่ปี 1951
เป็นต้นมา สหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีอัตราการเพิ่มของผลผลิตภาพในการผลิตต่ำที่สุด
ในบรรดาประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลาย อัตราการลงทุนในองค์การธุรกิจของเอกชนก็จัดอยู่
ในระดับต่ำที่สุด สำหรับสินค้าส่งออกก็มีราคาเพิ่มขึ้นกว่าเดิมเสียสูงลิบ ทั้งนี้ถ้าจะมีการ
พิจารณากันให้ถี่ถ้วนก็น่าจะถือว่าเป็นความผิดพลาดทั้งด้านบริหารธุรกิจและของรัฐบาลหลาย ๆ
สมัยต่อเนื่องกันมานานแล้ว ที่ไม่ได้จัดสรรทุนไปให้อุตสาหกรรมที่เหมาะสมเพื่อปรับ
ปรุงกิจการและเครื่องจักรอุปกรณ์ทางอุตสาหกรรมให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงอยู่เสมอ
นอกจากนั้น เนื่องจากสหราชอาณาจักรมีทรัพยากรตามธรรมชาติเหลืออยู่น้อย จึงจำเป็นต้อง
ต้องสั่งส่วนใหญ่ของอาหารที่ใช้บริโภคและวัตถุดิบซึ่งนำไปใช้ในการผลิตสินค้าสำเร็จรูป
จากต่างประเทศ สาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ดุลย์การค้าของสหราชอาณาจักรต้องเสียเปรียบ
ประเทศอื่น ได้แก่ การที่สหพันธ์แรงงานได้ปฏิบัติการอย่างเข้มแข็งอยู่ตลอดเวลาในการขอ
ขึ้นอัตราค่าจ้างแรงงาน ประจวบกับมีท่าทีว่ากรรมกรท่าเรือก็จะมีการนัดหยุดงานหนุนหลัง
เข้ามาด้วย เลยยิ่งเท่ากับเป็นแรงดันให้ข้อเรียกร้องของสหพันธ์แรงงานมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น
ผลที่ติดตามมากก็คือ ค่าจ้างแรงงานเป็นรายชั่วโมงในปี 1966 ถีบตัวสูงขึ้นจากปี 1960 ถึง
40 เปอร์เซ็นต์ เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นสูงลิบ แต่ผลผลิตภาพในการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราซึ่ง
ต่ำกว่าก็ย่อมมีผลทำให้สินค้าที่ผลิตได้มีราคาสูงเกินกว่าที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นในตลาด
โลกได้

สาเหตุประการสุดท้ายซึ่งจะขอหยิบยกมาพิจารณา ณ ที่นี้ก็ คือ การรักษาค่าที่ตั้ง
และเกียรติภูมิของความเป็นมหาอำนาจชั้นนำของสหราชอาณาจักร ถึงแม้ว่าฐานะทาง
เศรษฐกิจและการเงินของสหราชอาณาจักรในระยะหลังสงครามโลกคราวที่แล้วจะอยู่ในขั้น
เลวร้าย ซึ่งมีแต่ทรงกับทรุดสักเพียงใดก็ตาม แต่เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นประเทศ
มหาอำนาจของตนเอง สหราชอาณาจักรย่อมไม่อาจที่จะบอกเลิกสัญญาข้อผูกพันทางทหาร
ให้แก่ประเทศซึ่งเคยให้ความคุ้มครองมาแต่ไหนแต่ไรได้ในฉบับพลัน ชั่วแต่ในปี 1966

เพียงปีเดียว ความช่วยเหลือที่สหราชอาณาจักรให้แก่ต่างประเทศคิดเป็นมูลค่าได้สูงถึง 630 ล้านเหรียญอเมริกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเท่ากับเป็นการช่วยเพิ่มพูนปัญหาเรื่องดุลย์การค้าเสียเปรียบให้ร้ายหนักยิ่งขึ้นไปอีก

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้นำมาประมวลไว้ข้างบนนี้ คงจะพอเป็นแนวทางชี้ให้เห็นภาวะการณ์อันคับขันที่เผชิญหน้าสหราชอาณาจักรก่อนหน้าที่จะได้ประกาศลดค่าเงินตราของตน เมื่อเกิดมีวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้นเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันหลาย ๆ ปี ไม่นานที่สหราชอาณาจักรจะขจัดปัญหาให้หมดสิ้นไปได้ ก็มีเรื่องการค้าเสียเปรียบจำนวนมหาศาลประดังเข้ามาอีก ความนิยมในค่าของเงินปอนด์สเตอร์ลิงก็เริ่มลดน้อยลงทุกที ผู้มีเงินปอนด์สเตอร์ลิงอยู่ในครอบครองพากันหนาว ๆ ร้อน ๆ ไปตามกัน ต่างก็นำเงินปอนด์ไปซื้อทองคำมาเก็บไว้ บ้างก็แลกเป็นเงินเหรียญอเมริกัน หรือเงินสกุลอื่นซึ่งมีความมั่นคงมากกว่าเงินปอนด์สเตอร์ลิง เมื่อสถานการณ์เป็นดังเช่นกล่าวมานี้อยู่เรื่อย ๆ ก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นได้ว่า อุปทานของเงินปอนด์สเตอร์ลิงมีมากเกินไปอุปสงค์หลายเท่าตัวนัก ฉะนั้นราคาของเงินปอนด์สเตอร์ลิงจึงลดต่ำลงทุกที การดำเนินการตามนโยบายบังคับซึ่งรัฐบาลของนายวิลสันยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่ตลอดระยะเวลา 18 เดือนก่อนหน้าที่จะมีการลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิง มีอาทิ เช่น การขึ้นภาษีขาเข้าบางอย่าง การห้ามขึ้นค่าจ้าง การห้ามจ่ายเงินปันผลและการขึ้นอัตราดอกเบี้ยธนาคารกลาง ได้ผลน้อยเต็มที ทั้งนี้เพราะปรากฏว่า จากจำนวนคนในกองกำลังทั้งสิ้น 20 ล้านคน มีคนว่างงานสูงถึง 555,000 คน อัตราการขยายตัวทางค้าอุตสาหกรรมก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า เพียง 1.5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ถ้าสหราชอาณาจักรไม่หาทางแก้ไขสถานการณ์อันเลวร้ายดังกล่าวก่อนให้ดีขึ้นแล้ว เงินปอนด์สเตอร์ลิงก็มีแต่เนับวันจะหมดค่าลง

การลดค่าเงินตราของประเทศลงนั้น เป็นสิ่งที่รัฐบาลของทุกประเทศไม่พึงปรารถนาจะกระทำเลยสักประเทศเดียว ทั้งนี้เป็นเพราะอัตราค่าแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นเครื่องกำหนดสถานการณ์ทางการเงิน การเศรษฐกิจ และการคลังได้เป็นอย่างดี การลดค่าเงินตราย่อมมีผลกระทบกระเทือนอัตราค่าแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ และมีความหมายว่า มาตรฐานการครองชีพของประเทศที่ลดค่าเงินตราจะลดลงต่ำอย่างชวชาบ

เนื่องจากผลกำไรของผู้ผลิตจะลดต่ำลง และประชาชนผู้ทำงานหาเลี้ยงชีพจะต้องซื้อของแพงขึ้นถึงแม้ว่าประโยชน์อื่นจะถึงได้รับจากการลดค่าเงินตราจะมีอยู่มากก็ตาม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาลของประเทศนั้นจะต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลได้ผลเสียให้ตัดสินก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องนี้

การลดค่าเงินตราของประเทศแต่เพียงอย่างเดียวนั้น มิใช่ว่าจะสามารถแก้ไขฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินให้ดีขึ้นได้ในทันทีทันใด หากแต่ว่าเป็นเพียงทางออกชั่วคราวขั้นต้นซึ่งนำไปสู่มาตรการอย่างอื่น ๆ ต่อไปอีก สหราชอาณาจักรตระหนักดีในข้อนี้จึงดำเนินการหลายอย่าง ภายหลังที่ได้มีการประกาศลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงในวันที่ 18 พฤศจิกายน ที่แล้วมา ที่สำคัญและควรมาน่ากล่าว ณ ที่นี้ได้แก่การขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศจำนวน 1,400 ล้านดอลลาร์อเมริกัน เพื่อนำมาค้ำเงินปอนด์สเตอร์ลิง และการขึ้นอัตราดอกเบี้ยธนาคารจากร้อยละ $6\frac{1}{2}$ มาเป็นร้อยละ 8 เพื่อเป็นการดึงดูดให้ต่างประเทศนำเงินมาลงทุนในสหราชอาณาจักรมากขึ้น การดำเนินการตามที่กล่าวมานี้ สหราชอาณาจักรมีความมุ่งหวังว่าจะแก้ไขฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศให้ฟื้นตัวเข้าสู่ฐานะอันมั่นคงได้ภายในเวลาปีข้างหน้า ทั้งนี้โดยพึงเล็งการแก้ไขดุลย์การค้าเสียเปรียบเป็นประการสำคัญ รัฐบาลของนายวิลสันเชื่อมั่นว่าจะสามารถกีดกันดุลย์การค้าระชนนี้ได้อย่างน้อยปีละ 500 ล้านดอลลาร์อเมริกัน ในค่านับประมาณของประเทศสำหรับปีนี้ซึ่งมีงบประมาณรายจ่ายสูงกว่ารายรับอยู่ถึง 1,300 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลก็จะได้ดำเนินการควบคุมมิให้มีจำนวนสูงกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์ ผลิตรวมของประเทศคาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ดี ไม่ใช่ที่รัฐบาลของนายวิลสันจะมองเห็นแต่ผลประโยชน์อื่นจะพึงได้รับจากการลดค่าของเงินปอนด์สเตอร์ลิงแต่เพียงด้านเดียว หากแต่ได้ตระหนักดีถึงผลเสียอันจะเกิดจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพราะนอกเหนือไปจากความกระทบกระเทือนที่ได้รับในค่านอื่น ๆ จากการลดค่าเงินปอนด์แล้ว สหราชอาณาจักรจะต้องสิ้นเปลืองเงินเพิ่มขึ้นอีกจำนวนหนึ่งสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของทหารอังกฤษที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ รวมทั้งต้องจ่ายเงินสำหรับเป็นค่าซื้อเครื่องบินซึ่งได้ทำสัญญาซื้อจากสหรัฐอเมริกาไว้ก่อนการประกาศลดค่าเงินปอนด์สูงขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า การลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงในครั้งนี้เป็นเรื่องที่สหราชอาณาจักรไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์อันเข้าขั้นคับขันอย่างเช่นที่ปรากฏอยู่ก่อนหน้าที่จะมีการลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิง หากไม่มีการลดค่าของเงินตราดังกล่าวเพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจเสียแต่ในขณะนี้ ยิ่งนานวันเข้าเงินปอนด์ก็ย่อมจะเสื่อมค่าลงมากขึ้น ต่อไปสหราชอาณาจักรอาจจะต้องลดค่าของเงินปอนด์สเตอร์ลิงลงมากกว่า 14.3 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้การที่สหราชอาณาจักรเลือกเอาข้างการลดค่าของเงินปอนด์ในขณะนี้จึงนับได้ว่าเป็นก้าวแรกของการดำเนินการแก้ไขภาวะทางเศรษฐกิจอันมีความสำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์การคลังของประเทศ แต่ผลสำเร็จจะเกิดขึ้นสมตามความมุ่งหวังของสหราชอาณาจักรหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เท่าที่เห็นได้ค่อนข้างง่าย ๆ สหราชอาณาจักรลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงลง 14.3 เปอร์เซ็นต์ เพื่อจะขายสินค้าให้ได้มากขึ้น เนื่องจากราคาของสินค้าส่งออกจะต้องถูกลงเมื่อคิดเทียบเป็นเงินตราของต่างประเทศผู้ซื้อสินค้า แต่ถ้าปรากฏว่าประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นคู่แข่งกับสหราชอาณาจักรโดยมีสินค้าส่งออกประเภทเดียวกัน ต่างก็อยากขายสินค้าของตนให้ได้มากขึ้น หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นทำให้ต้องลดค่าเงินตราของประเทศตนลงด้วยแล้ว สหราชอาณาจักรก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากการลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงครั้งนี้แต่ประการใดเลย ทั้งนี้เพราะสินค้าของประเทศอื่นก็ย่อมจะมีราคาถูกลงด้วยเหมือนกัน เมื่อมีการลดค่าเงินตราลง ย่อมมีความหมายได้ว่า แม้บ้านจะต้องจ่ายตลาดซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคแพงขึ้นกว่าปกติเท่าๆกับค่าของเงินที่ลดลงไป ยิ่งไปกว่านั้นราคาของสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยต้องอาศัยวัตถุดิบซึ่งส่งมาจากต่างประเทศในราคาที่แพงขึ้นก็ย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อราคาของสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นทุกทีโดยไม่หยุดยั้ง ความยุ่งยากทั้งหลายก็อาจจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะในหมู่ชนชั้นกรรมมาชีพ คนเหล่านั้นอาจพากันนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องให้มีการขึ้นค่าจ้างค่าแรงเพื่อให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับราคาของที่ต้องซื้อแพงขึ้น และการที่เครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้นนั้น หมายถึงมาตรฐานการครองชีพของชนชั้นกรรมมาชีพจะต้องลดลง นอกจากนั้นประโยชน์ที่สหราชอาณาจักรมุ่งหวังจะได้รับจากการลดค่าเงินปอนด์สเตอร์ลิงเนื่องจากขายสินค้าให้ต่างประเทศได้ถูกก็อาจจะเหลือน้อยเต็มที หรืออาจจะไม่ได้รับประโยชน์เลยก็ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะราคาสินค้าส่งออกคิด

เป็นเงินปอนด์ก็แพงขึ้นด้วย เมื่อคิดเทียบเป็นเงินตราของประเทศผู้ซื้อซึ่งมีค่าสูงขึ้นตามส่วนก็อาจจะเป็นเพียงเสมอตัวไม่ถูกลง ดังนั้นถ้าสหราชอาณาจักรไม่สามารถดำเนินการหยุดยั้งการขึ้นค่าจ้างและควบคุมราคาสินค้าไม่ให้ถดถอยสูงขึ้นได้แล้ว การแก้ไขภาวะทางเศรษฐกิจและทางการเงินให้พ้นจากวิกฤตการณ์อันเลวร้ายก็จะไม่บรรลุตามความมุ่งหมาย

อย่างไรก็ตาม การลดค่าเงินปอนด์ครั้งนี้เมื่อพิจารณาอย่างกว้าง ๆ แล้ว นับได้ว่าเป็นมาตรการที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่องการคลังซึ่งอำนวยความสะดวกในระยะยาวได้ถาวรมากกว่ามาตรการอื่นที่รัฐบาลของสหราชอาณาจักรเคยนำมาใช้แต่ก่อน ทั้งนี้เพราะการลดค่าเงินตราลงยอมทำให้สินค้าซึ่งสหราชอาณาจักรส่งออกไปขายยังต่างประเทศมีราคาถูกลงกว่าเดิมตามส่วนของค่าเงินปอนด์ที่ลดลง เมื่อเป็นเช่นนั้นโอกาสที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นในตลาดโลกก็ย่อมจะมีมากขึ้น ถึงแม้ว่าการลดค่าของเงินปอนด์ครั้งนี้จะทำให้สหราชอาณาจักรต้องซื้อวัตถุดิบมาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในราคาสูงขึ้นก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงส่วนได้จากผลกำไรอันเกิดจากการขายสินค้าได้มากเพิ่มขึ้นเพราะราคาถูกลงกว่าเดิมแล้ว ก็น่าจะชดเชยกันได้ ทำให้อุตสาหกรรมสามารถฟื้นตัวขึ้นใหม่ได้ และภาวะการคลังเสียเปรียบ ซึ่งสหราชอาณาจักรได้ประสบติดต่อกันมาหลายปีก็น่าจะผ่อนคลายลงจนเข้าสู่ระดับที่ขึ้นได้

เมื่อความผันแปรได้บังเกิดขึ้นแก่เงินปอนด์อันเป็นเงินสกุลสำคัญและใช้เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศเช่นนี้แล้ว ก็ย่อมมีผลกระทบกระเทือนประเทศต่าง ๆ เกือบทุกประเทศทั่วโลกบ้างน้อยบ้างสุดแล้วแต่ว่าประเทศใดมีความผูกพันทางการเงินกับสหราชอาณาจักรหรือดำเนินการค้าระหว่างประเทศโดยอาศัยเงินปอนด์สเตอร์ลิงเป็นสื่อกลางมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะประเทศในเขตสเตอร์ลิงซึ่งมีทุนสำรองเป็นหลักทรัพย์สินมูลค่าเป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิง และมีบัญชีเป็นเงินสเตอร์ลิงอยู่ในกรุงลอนดอนด้วยแล้วย่อมจะได้รับความกระทบกระเทือนมากที่สุด ประเทศเหล่านี้ต่างดำเนินการค้ากับสหราชอาณาจักรในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก และต้องอาศัยเงินปอนด์สเตอร์ลิงเป็นสื่อกลางในการค้ากับประเทศต่าง ๆ ส่วนประเทศอื่น ๆ นอกเขตสเตอร์ลิงแต่ทำการค้ากับสหราชอาณาจักรอยู่มากก็จำเป็นต้องรักษาทุนสำรองไว้เป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิง เมื่อเงินปอนด์สเตอร์

ถึงลดค่าลงมา ประเทศเหล่านี้อาจจำเป็นต้องลดค่าเงินตราของตนตามไปด้วย เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการค้าเอาไว้ มีบางประเทศถึงแม้จะอยู่ในเขตสเตอร์ลิงแต่ได้เปรียบทางด้านดุลย์การค้ากับสหราชอาณาจักรอยู่แล้วก่อนมีการลดค่าของเงินปอนด์อย่างเช่น ออสเตรเลียและอาฟริกาใต้ ก็อาจจะพิจารณาไม่ลดค่าเงินตราของตนลงตามเงินปอนด์สเตอร์ลิง ส่วนประเทศซึ่งมีดุลย์การค้าเสียเปรียบกับสหราชอาณาจักรโดยปกติอยู่แล้ว ก็มักจะลดค่าเงินตราของตนลงเนื่องจากได้ประโยชน์จากการกระทำเช่นนั้น

ดังนั้นช่วงระยะเวลาอันสั้นหลังจากที่สหราชอาณาจักรได้ประกาศลดค่าเงินปอนด์ลงมีประเทศต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเขตสเตอร์ลิง ได้แก่ กิอานา เบอรูมิวต้า มอลต้า ชองกง ไอร์แลนด์ และฟุจิ ได้ลดค่าเงินตราของตนลง สเปนญ เคนมาร์ค และอิสราเอล ถึงแม้ว่าจะไม่อยู่ในเขตสเตอร์ลิงแต่มองเห็นประโยชน์อันจะพึงได้รับ จึงลดค่าเงินตราของตนลงตามสหราชอาณาจักรด้วย

สำหรับประเทศไทย ในฐานะที่เป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีสัมพันธไมตรีอย่างแน่นแฟ้น และได้ดำเนินการค้ากับสหราชอาณาจักรมาเป็นเวลาช้านาน และเนื่องจากประเทศไทยไม่ลดค่าของเงินบาทลงตามก็ย่อมจะได้รับความกระทบกระเทือนจากการที่เงิน ปอนด์มีค่าลดลงอยู่บ้างเป็นธรรมดา อาจจะแยกพิจารณาปัญหาเรื่องประเทศไทยต้องรับความกระทบกระเทือนจากการนี้ได้หลายด้านด้วยกัน

ก่อนอื่น เราจะต้องพิจารณากันในด้านการเสียดุลก่อน ตามกฎหมายนั้นกำหนดให้ทุนสำรองของประเทศไทยประกอบขึ้นด้วยทองคำ เงินเหรียญอเมริกัน และเงินปอนด์สเตอร์ลิง อีกประการหนึ่ง การมีทุนสำรองเป็นเงินปอนด์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทย ซึ่งมีการค้าขายติดต่อกับต่างประเทศเป็นเงินปอนด์ ธนาคารกลางจะขายเงินปอนด์ซึ่งเป็นทุนสำรองจนหมดตัวไม่ได้เพราะในเมื่อเราต้องการใช้เงินปอนด์ขึ้นมาเมื่อใด เช่นต้องการนำเงินปอนด์ไปใช้ในการค้ากับต่างประเทศ หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายพิมพ์ธนบัตรบ้าง ซื้อเครื่องพิมพ์ธนบัตรบ้าง ถ้าไม่มีเงินปอนด์อยู่เราก็จะต้องเสียค่าแลกเปลี่ยนและค่าธรรมเนียมโดยเปล่าประโยชน์ ฉะนั้นรัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องมีทุนสำรองบางส่วนเป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในปัจจุบันรัฐบาลไทยมีทุนสำรองส่วนใหญ่เป็นทอง

ค่าและเงินเหรียญอเมริกัน ส่วนทุนสำรองที่เป็นเงินปอนด์สเตอร์ลิงนั้นมีประมาณ 18 ล้านปอนด์สเตอร์ลิง เงินจำนวนนี้เมื่อรวมทั้งส่วนที่อยู่ในบัญชีผลประโยชน์ทุนสำรองและที่อยู่ในฝ่ายการธนาคารด้วยแล้วมีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้นประมาณ 29 ล้านปอนด์ เมื่อเงินปอนด์ลดค่าลงแต่เงินบาทไม่ลดค่าตามเงินปอนด์ เงินปอนด์ที่เรามีอยู่ทั้งสิ้นก็เสื่อมค่าลง คิดเป็นเงินบาทประมาณ 240 ล้านบาท มูลค่าที่ลดลงนี้จะนับว่าขาดทุนได้ก็ต่อเมื่อเราเอาเงินนี้ไปซื้อทองคำหรือเอาไปแลกกับเงินเหรียญอเมริกันเท่านั้น ในฐานะเป็นทุนสำรองเงินตรามูลค่าคิดเป็นเงินปอนด์ก็ยังคงเท่าเดิมอยู่นั่นเอง จริงอยู่ถึงแม้ว่าฐานะของเงินปอนด์จะอ่อนแอกว่ามานานแล้ว แต่ดอกเบี้ยที่ไทยได้รับจากเงินปอนด์สูงกว่าเงินเหรียญอเมริกัน ดังนั้นส่วนที่สูญเสียไปเนื่องจากเงินปอนด์ลดค่าอาจจะได้คืน กลับมาจากดอกเบี้ยเงินฝากที่สูงขึ้นภายในเวลาอีกไม่กี่ปีข้างหน้า นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีกองทุนการเงินรักษาระดับการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีเงินมากพอเพียงที่จะชดเชยผลเสียหายที่จะได้รับจากการที่เงินปอนด์สเตอร์ลิงหรือเงินเหรียญอเมริกันลดค่าลง ฉะนั้นผลที่กระทบกระเทือนประเทศไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้คงจะไม่หนักหนานัก

สำหรับในด้านการค้ากับต่างประเทศ เมื่อค่าของเงินปอนด์ลดลง ย่อมหมายความว่าเราซื้อสินค้านำเข้าประเภทเครื่องจักรรถยนต์และอุปกรณ์ประเภทอื่นๆ จากสหราชอาณาจักรมาเพื่อพัฒนาประเทศได้ในราคาถูกลงกว่าเดิม และเมื่อซื้อได้ในราคาถูกกว่าแต่ก่อนก็อาจจะซื้อสินค้าในปริมาณเพิ่มมากขึ้นได้ ประเทศไทยก็ย่อมมีอุปกรณ์ประเภททุนไว้ใช้ในการพัฒนาประเทศเพิ่มมากขึ้น ผลก็เท่ากับเป็นการส่งเสริมและเร่งให้การพัฒนาประเทศขยายตัวโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น ในด้านผลเสียหายนั้นเป็นไปในด้านการคลังและศุลกากรการค้ากับสหราชอาณาจักร ในด้านการคลัง การที่สินค้าจากสหราชอาณาจักรมีราคาถูกลงย่อมทำให้รายได้ของรัฐบาลจากการเก็บภาษีอากร ซึ่งคิดเป็นร้อยละของมูลค่าสินค้าที่นำเข้ามาต่ำลงไปด้วย ทำให้ประเทศไทยต้องขาดรายรับจากประมาณการอันควรจะได้ไป แต่ถ้าหากพิจารณากันในแง่ที่ว่าเมื่อสินค้าจากสหราชอาณาจักรมีราคาถูกลงและขายได้มากขึ้นกว่าเดิม ภาษีอากรที่เก็บได้มากขึ้นจากมูลค่าสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้นนี้ อาจจะพอชดเชยกับภาษี

อาการที่เก็บได้น้อยลงเนื่องจากสินค้านำเข้ามีมูลค่าต่ำลงเพราะการลดค่าเงินปอนด์ และนอกจากนั้นประเทศไทยยังมีรายได้จำบังจากการท่องเที่ยวในปีหนึ่ง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก

ในด้านการส่งออก การจำหน่ายสินค้าของไทยไปยังสหราชอาณาจักรนั้น นับว่าอยู่ในลักษณะอ่อนแอตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ก็ย่อมจะไม่มีแรงหนุนอย่างหนึ่งอย่างใดมาช่วยเขยิบแนวโน้มให้สูงขึ้นได้ ประกอบกับสหราชอาณาจักรอาจขายสินค้าให้แก่ไทยได้มากขึ้น เนื่องจากสินค้ามีราคาถูกลงด้วยแล้ว ก็ยิ่งมองเห็นได้ชัดว่าดุลการค้าของไทยซึ่งโดยปกติเสียเปรียบสหราชอาณาจักรอยู่แล้ว ยิ่งน่าจะเสียเปรียบมากยิ่งขึ้น ความเสื่อมโทรมทางการค้าระหว่างประเทศกับสหราชอาณาจักรมองเห็นได้จากการที่สหราชอาณาจักรขายสินค้าให้แก่ประเทศไทยในปี 1966 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,500 ล้านบาท แต่ประเทศไทยขายสินค้าให้แก่สหราชอาณาจักรเพียง 500 ล้านบาทเท่านั้น

ในการพิจารณาผลสะท้อนจากการลดค่าเงินปอนด์ลงในครั้งนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องจับตามองประเทศอื่นซึ่งมีความผูกพันกับเงินปอนด์และซึ่งไทยมีความผูกพันในด้านการค้าอยู่ด้วยเป็นพิเศษ มีอาทิเช่น ฮอลแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และซาราวัก ประเทศเหล่านี้ส่วนน้อยมีการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินของตน ประเทศไทยรอดตัวไปได้โดยที่สินค้าที่เราขายให้แก่ประเทศเหล่านี้ส่วนมากเป็นประเภทอาหาร และวัตถุดิบ ซึ่งจำเป็นแก่การผลิตและการดำรงชีพของเขา หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ประเทศเหล่านี้มิได้เป็นคู่แข่งกันของประเทศไทย เป็นประเทศกลุ่มผู้ซื้อทั้งสิ้น สำหรับข้าว คู่แข่งขันก็คือ สหรัฐอเมริกา จีนแดง พม่า แต่ประเทศเหล่านี้ก็ไม่มีใครประกาศลดค่าเงินตราของตน นอกจากนั้นสถานการณ์ตลาดโลกในปัจจุบันนั้นข้าวยังเป็นตลาดของผู้ขาย เมื่อคู่แข่งกันคือ มาเลเซียและสิงคโปร์ไม่ลดค่าเงินตราของตน ตลาดไทยก็ย่อมไม่ได้รับการกระทบกระเทือนลึกลง ซึ่งเป็นคู่แข่งกันกับประเทศไทยในเรื่องยาง ประกาศลดค่าเงินตราลง 20 เปอร์เซ็นต์ แต่ลังกาก็มีสัญญาผูกพันต้องขายยางให้ประเทศคอมมิวนิสต์หลายแห่ง ดังนั้นประเทศไทยจึงไม่ต้องเป็นห่วงว่าจะถูกแย่งตลาด แต่ยางซึ่งไทยส่งไปขายแก่สหราชอาณาจักรอาจจะได้รับความกระทบกระเทือนบ้าง เนื่องจากสหราชอาณาจักรเป็นผู้ผลิตและส่งยางเทียมออกไปขายในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก หากราคาของยางเทียมที่ส่งออกไปขายต่ำกว่าของไทย

ถ้าพิจารณาในแง่ผลดีที่จะเกิดจากการลดค่าเงินปอนด์ก็จะเป็นว่า ในเวลาต่อไป พ่อค้าสินค้านำเข้าคงจะได้ประโยชน์จากการที่สินค้าซึ่งตนสั่งเข้ามาใหม่มีราคาถูกลงและขายได้ดีขึ้นอยู่บ้าง สำหรับพ่อค้าส่งออกก็จำเป็นต้องกำหนดราคาสินค้าที่จะส่งออกไปขายเป็นเงินปอนด์เสียใหม่ เพื่อรักษาระดับรายรับของตนไว้มิให้ต่ำลงไปตามค่าของเงินปอนด์

อาจสรุปได้ว่าเมื่อเงินปอนด์ลดค่าไปแล้ว แรงสะท้อนย่อมจะมีไปทั่วทุกหนทุกแห่งเนื่องจากเงินปอนด์เป็นเงินสกุลใหญ่ที่หลายประเทศยึดถือเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ผลสะท้อนที่ประเทศไทยได้รับก็มีทั้งได้กำไรและขาดทุน แต่ผู้ที่ได้กำไรมักจะไม่เปิดเผย จึงไม่สามารถจะประเมินผลสุทธิจากการที่เงินปอนด์ลดค่าในครั้งนี้โดยแน่นอน แต่โดยทั่วไปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าความกระทบกระเทือนที่ประเทศไทยได้รับจากการที่เงินปอนด์มีค่าเสื่อมลงในครั้งนี้ไม่หนักหนาอะไรนัก โดยเฉพาะเมื่อคำนึงถึงการผลิตและปริมาณสินค้าส่งออกซึ่งกำลังขยายตัวอยู่ทุกขณะ ผลประโยชน์อันจะเกิดขึ้นแก่ประเทศไทยจากการขยายตัวของเศรษฐกิจทุก ๆ ด้าน อาจจะมีมากเกินกว่าที่จะชดเชยผลของความกระทบกระเทือนจากการลดค่าเงินปอนด์เสียอีก ทั้งนี้มีข้อแม้ว่าจะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเงินอย่างเช่นการลดค่าเงินเหรียญอเมริกันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่เรื่องนี้ไม่มีใครสามารถพยากรณ์ล่วงหน้าได้อย่างแน่นอนว่าจะไม่เกิดขึ้นในเวลาต่อไปข้างหน้า เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ประเทศไทยซึ่งมีความผูกพันอยู่กับเงินเหรียญอเมริกันเป็นส่วนใหญ่ก็ย่อมหาอาจารย์อดพ้นไปจากแรงสะท้อนอย่างหนักจากการลดค่าของเงินได้ไม่